

Fado à la carte 1 door stokertje

Een luide plons en een luid geratel van de ketting gaf aan dat het anker onder water was verdwenen en het schip voorlopig op die plaats zou blijven liggen. Via de scheepsomroep kwam de mededeling dat het einde meerrol was en het machinekamer-personeel overging op verlichte zeewacht. Er viel een soort rust over het schip nu aan alle werkzaamheden die normaal op zee uitgevoerd werden een einde kwam. Een rust die plaats zou maken voor de onrust die het binnen lopen van een haven met zich meebrengt. De onrust was een soort spanning om wat die stad zou brengen, hoe het eten zou zijn en of er met de nodige overmoed gepassagierd kon worden. Ik stopte met het schoonkrabben van de rubberpakking van de waterdichte deur en gooide het schraapstaal in mijn gereedschapskist.

'Zie zo,' dacht ik, 'dat is dat,' en ik liep naar de reling om naar de stad te kijken waar ik wel vaker met een schip was binnen gelopen. We lagen bijna recht tegenover het hospitaal en de Barrio Alto, een van de mooiste buurten van Lissabon en als ik de kans zou krijgen wilde ik er deze week zeker nog even door heen banjeren. Op de wandeling naar Alfama zou ik dan wel een biertje pakken in de Texasbar. Mocht het er gezellig zijn dan zou ik

even naar de muziek blijven luisteren die een groepje oude mannen, allemaal lichamelijk gehandicapt, speelden in een halve sloep die hoog tegen de muur achterin was opgehangen. Het leek me dat zij daar al eeuwen zaten. Een vent met één arm speelde trompet en een ander die een grote zonnebril droeg, en bijna zeker blind moest zijn, speelde op de drums alsof zijn leven ervan af hing. De prachtige Portugese muziek vrolijkte mij altijd op en vooral als die lammen- en blindenband een fado inzette was mijn dag weer goed. Dit waren de kleine dingen die ik zo heerlijk vond in een buitenlandse haven. De rest van de band mankeerde ook het een en ander, hoewel niet duidelijk te zien was wat. In ieder geval klopte er niet veel van de gebruikelijke ledematen en zintuigen. Vlakbij stak de veerboot naar Almada snel de rivier over en op de steiger waarvan het schip net vertrokken was stonden alweer anderen klaar om zich bij de volgende afvaart naar Cristo Rei bij Cacilhas te laten brengen. De stad lag er prachtig bij, vooral nu het zo helder was en de zon alle hoeken van de oude wijken in een fel licht zette. De huizen tegen de heuvels lokten om er doorheen te dwalen en ik hoopte dat het restaurantje op de Avenida do Liberdade er nog zou zijn. Als de ober daar een door hem zelf gekozen lobster aan mijn tafeltje kwam bereiden kreeg ik het al tijdens het toekijken nog meer naar mijn zin en het schoot dan altijd door me heen dat het leven nog zo slecht niet was. 'Lissabon' zei ik tegen mezelf.

'Sloep naar de wal!' klonk er uit de luidsprekers. Een roodharige olieman kwam van zijn kooi en gaf me vanuit het bovenste bedje een por. 'Wakker worden, stoker. Het is tijd. De sloep gaat en deze wil ik niet missen, het zou de tweede zijn en daar heb ik echt geen zin in.' Terwijl ik uit mijn kooi sprong, liep de Rooie naar de spiegel en begon voor de tiende keer zijn haar te kammen. 'Het zit allang netjes, Rood,' zei ik en stopte mijn sleutels van mijn kast in mijn zak. Achter elkaar liepen we door het schip naar de trap naar boven. Daar stond al wat

volk en beiden gingen wij achteraan in het gelid staan. Onze uniformen zagen er netjes uit en we waren er niet bang voor dat er een opmerking geplaatst zou worden over een of ander vlekje. De onderofficier van de wacht liep langs de opgestelde mannen en liet goedkeurend zijn blik over de passagiers dwalen. 'Oké,' zei hij. Hij liep naar de officier die klaar stond om de inspectie uit te voeren, salueerde en zei, 'Sloep naar de wal klaar voor inspectie, meneer.' Vlug liep deze langs de mannen, wenste ze veel plezier en was verdwenen. 'Een makkie' dacht iedereen en liepen vlug de valreep af naar de deinende sloep.

Aan boord van de sloep naar de wal gingen de Rooie en ik in de open lucht zitten en keken tijdens de overtocht zwijgend naar de naderende stad. 'Eerst maar een paar kaartjes voor het thuisfront kopen of niet?' vroeg de Rooie aan mij terwijl we aan wal stapten. 'Prima,' stemde ik in en wij liepen de smalle, maar drukke steeg in. Het was meteen al raak. Uit een van de vele souvenirwinkeltjes schoot een gebruikte Portugees op ons af en begon de mouwen uit het uniform van de Rooie te trekken. Hij lachte breeduit en liet daarmee zien dat hij al zijn geld in toekomstige slechte tijden had geïnvesteerd. Van links naar rechts en onder naar boven kwam het gebrabbel van de man achter een gouden muur vandaan. 'Kaike, kaike!' riep hij in mijn oor terwijl hij nog steeds aan de Rooie stond te rukken. 'Sodemieter op man,' gilte

de Rooie terug en rukte zijn arm los. De man draaide zich om en liep zijn winkeltje in. Daar begon hij met een hand naar binnen te wijzen en riep weer 'kaike, kaike!' Ik en de Rooie keken elkaar aan en begonnen te grinniken. 'Wij kijken vanavond in de Texasbar wel,' zei ik, en terwijl ik dat zei stapten we allebei de winkel binnen. Daar was de man opeens niet meer zo bruin maar meer gelig en het leek of in de groeven in zijn gezicht het stof van heel Lissabon terecht was gekomen. 'Moet toch eens een paar andere

lampen in Eindhoven gaan halen,' zei ik en schoot gelijk in de lach toen ik zag dat die Rooie ook geen rood haar meer had maar iets dat leek op worteltjes die al een keer gegeten waren. Met een handje losgeld betaalden we de aanzichtkaarten en de postzegels en liepen verder het straatje in. 'Je ziet er weer gezond uit, stoker,' en met een dreun op zijn rug keken we allebei naar hetzelfde terras en doken neer op twee lege stoeltjes. Een meisje van een jaar of twintig kwam onze bestelling opnemen en ik keek vol bewondering naar haar snor. Toen zij het bier kwam brengen kon ik weer mijn ogen niet van het behaarde plekje afhouden en kreeg ik de neiging om een vies gezicht te trekken. De Rooie pakte een pen en begon zijn kaartjes te schrijven. 'Het wordt tijd dat de kaartjes richting huis gaan. Mijn moeder wil altijd weten waar ik uithang'. Ik nam een slok bier en ging naar de mensen zitten kijken die in drommen door het straatje liepen. Allemaal hadden ze het ergens heel druk mee. Hier hield ik wel van. Iedere keer als ik zo zat keek ik vol bewondering naar de mensen en was er steeds weer verbaasd over dat ik, een echte Mokumer, zich zo op mijn gemak voelde tussen de mensen die in de landen rond de Middellandse zee woonden. Overal zag ik mensen met elkaar praten terwijl zij druk met hun armen zwaaiden. Zelfs op twintig meter afstand kon ik meestal precies volgen waar ze het over hadden en als ze uitgezwaaid waren liepen ze door met een kalmte alsof ze zo uit bed kwamen. Ik hield wel van de instelling waar deze lui door het leven gaan. Maak je niet druk, morgen is er weer een dag.

'Hé, wakker worden!' De Rooie riep in mijn oor en deze draaide zich om met een blik alsof hij

gepord werd met een emmer water. 'Ik zei dat ik inderdaad wel trek had in wat anders, maatje. Je hoeft niet zo giftig te kijken. Ik doe je niets.' 'Sorry, maar ik was even thuis. Wat wil je? Gaan we hier in de stad eten of moeten we maar weer eens naar buiten? Dat is ook alweer zo'n vier weken geleden. Als dat restaurant op de Avenida er nog is kunnen we daar wel wat happen, anders verval ik weer in jouw broodjes worst en daar heb ik echt geen trek in.' 'Hoeveel geld heb jij bij je, stoker?' Ik pakte mijn knip uit de binnenzak van mijn baaien hemd en stopte de flappen van mijn losse kraag weer terug. Ik keek in het mapje en probeerde de escudo's te schatten en om te rekenen. 'Een gulden of tachtig denk ik.' 'Prachtig,' zei de Rooie, 'ik heb ook een gulden of vijftig en nog een aardig idee ook.' 'Laat maar horen.'

'Nou, luister; met die paar piek kunnen we natuurlijk een biertje pakken in de Texas, maar we kunnen ook, en dat wil jij zeker, de stad uit.' We pakten het treintje naar Cascais en zien wel of daar wat te doen is. Het ritje kost zo'n vier gulden dus daar breken we onze nek niet over. Nou, wat zeg je?' 'Klinkt goed, beaamde ik en wenkte het snorremeisje om de rekening. Nadat we hadden betaald liepen we door de zonnige stad en de drukte die hier heerste zorgde ervoor dat we pas na een uurtje slenteren bij het station kwamen. Bij een stalletje kocht ik vlug een paar broodjes en al etend liepen we het station binnen, zoekend waar de loketten waren. Het gebouw was een pompeus ding, bogen, torentjes en veel ramen. Het was opgetrokken met donkere stenen, niet eens zo groot en al een paar duizend jaar oud. Dit soort gebouwen zag je op het hele Iberische schiereiland en in Latijns-Amerika. Het bracht in ieder geval het sfeertje waar ze allebei gek op waren. Door de hal liepen we naar het perron en keken naar de trein die al klaar stond. Er stonden niet veel mensen te wachten en we wisten zeker dat een plaatsje bij het raam er wel in zat. Wat er stond was een mengeling van toeristen en Portugezen op weg naar ergens. (Wordt vervolgd)

